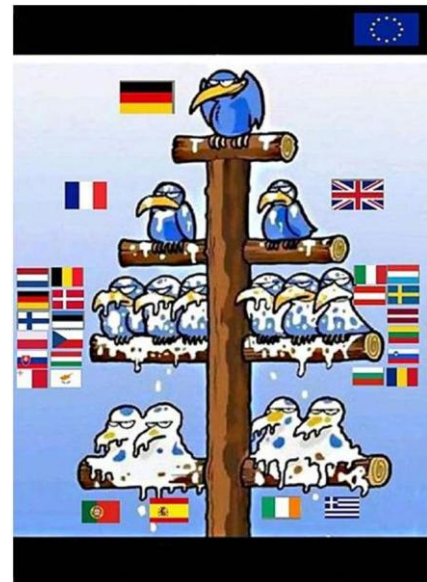

Az Európai Unióról illúziók nélkül – és a hatodik opció

Az EU a monopoltőke érdekeit szolgálja

Sokan azt hitték, hogy a szocializmus és a szocialista ideológia összeomlásával megszűnt annak a kapitalizmusról alkotott képe is, a tőke és a tőkés viszonyok megszelidültek, megjavultak, már nem is olyan gonoszak, mint amilyenek korábban lefestettük őket. A szocializmus csődje azonban a tőke természetén mit sem változtatott, sőt, az talán még egy kicsit rútabb is lett, mert nem korlátozza már az a körülmény, hogy a világ egy jelentős részén szembeszálltak vele, és követők bukkantak fel időről időre a harmadik világban is. Akár tetszik, akár nem, el kell fogadnunk, hogy az európai integrációt elsősorban a monopoltőke kényszeríti ki, az főként annak érdekeit szolgálja. Tudom, ez marxista szövegnek tűnik, de akik kételkednek benne, azok gondolkozzanak el rajta: a jólétben és megelégedettségben élő nyugat-európai polgárt mi készítette volna arra, hogy sorsközösséget vállaljon az általa lenézett és nem kedvelt kelet-európaiakkal? Ugyan miért akarná a nyugati polgár befogadni az instabil, szegény és más történelmi és kulturális hagyományokkal rendelkező Ukrainát? Az EU mégis társulási szerződést kötött vele, mely a csatlakozás előszobája. Ugyanis a 43 milliós Ukrajna nagy piaci lehetőségeket tartogat a tőke számára. A 75 milliós Törökország felvételét azonban már nem sikerült lenyomni a nyugat-európai polgár torkán az ország muzulmán jellege miatt (és számos más feltétel sem adott a csatlakozáshoz), bár már 1963 óta folynak erről a tárgyalások.

Így oszlanak meg az EU-ban a gazdasági előnyök.¹

Az EU nem segélyszervezet

Sokan abban a tévhitben éltek és élnek ma is, hogy az EU egyik fő feladata, hogy mint önzetlen gazdag szomszéd, segítse a szegény kelet-európaiak fejlődését és felzárkózását. Az EU azonban nem segélyszervezet. Ha ez így lenne, akkor mivel magyarázható, hogy a déli periféria országai és a fejlett központ között máig nem csökkentek lényegesen az évtizedekkel korábbi fejlettségi különbségek? 1995 és 2012 között pl. Olaszország egy főre jutó nemzeti terméke az unió átlagához képest 14 százalékkal visszaesett (!), Portugáliáé és Görögországé pedig csak elhanyagolhatóan (2-3 százalékkal) javult, a spanyoloké is csak 6 százalékkal emelkedett.² A kelet-európaiak esetében nehéz az összevetés, mert a rendszerváltást követően

¹ Arról, hogy Németország hogyan fordítja az eurót saját előnyére, exportjának fokozására, Dobozi István több cikket is írt a Magyar Nemzetben. (Pl. 2015. szept. 1: Amikor a kocsit kötik a lovak elé.)

²² Lásd erről Halmai Péter „Krisz és növekedés az Európai Unióban” c. könyvét.

még sokáig érvényesült az a hatás, mely a növekedési energiákat elfojtó tervgazdaságból a piacgazdaságra való átmenetet kísérte.

Az EU nem jótékonyági intézmény

A legsúlyosabb tévhitek az EU által átutalt költségvetési támogatások körül alakultak ki. A legtöbben azt hiszik, hogy az EU részéről ez emberbaráti gesztus, szivesség. Sőt, gyakran gondolják úgy, hogy ezért hálával tartozunk. (Példa: minket megsegítenek, de mi meg hálátlanul nem akarjuk befogadni a migránsokat.) Az EU azonban nem jótékonyági intézmény. Ahogy miniszterelnökünk egyszer frappánsan megfogalmazta: Nekünk ez jár! Azért, mert kevésbé fejlett országokként megnyitottuk a piacainkat a fejlett tagállamok vállalatai előtt.

Az EU nem gyorsító sáv

És aki még mindig abban az illúzióban él, hogy minket megsegítenek, az gondolkozzon el a következőkön. Vajon miért kövezhetjük ki településeink köztereit súlyos euró-milliókból, miért építhetünk feleslegesen kórházakat EU-s támogatással, mikor már az ellenzék által is elismerten ez válik az orvoshiány egyik fő okává, és miért építhetünk tömegével iskolákat EU-s pénzeiből olyan kis falvakban is, ahol a csökkenő gyerekszám miatt a meglévők is feleslegessé válnak (dínó-parkokról és hasonlókról nem is beszélve), miközben például a MALÉV-et még saját költségvetési pénzünkből sem hagyták megmenteni? A támogatások felhasználásának szabályai ugyanis úgy vannak megalkotva, hogy nehogy konkurenciát teremtsenek általuk a nyugati vállalatoknak. A nyugati cégek ezáltal nem piacot vesztenek, ellenkezőleg, piacot nyernek. Az EU ugyanis nem gyorsító sáv a kevésbé fejlettek számára.

Az Európai Egyesült Államok nem a mi játszóterünk

És most már a lényegnél tartunk: milyen Európát is akarjunk? Az Európai Egyesült Államok nem a mi játszóterünk lenne. Súlyos tévedés azt hinni, hogy adó- és bérszínvonalunkat tetszés szerint a nyugatihoz igazíthatnánk akár egy ilyen konstrukció keretében, akár attól függetlenül. Ha ezt tennénk, vagy pedig ezt EU-s törvény kényszerítené ki, a hazai tőkével működő vállalatok sorban csődbe jutnának, a magyar munkások munkajárékuk határhaszna pedig erősen lecsökkenne, ha ugyan nem a zéróhoz közelítene (elnézést a közgazdász zsargonért), és jelentős részük elvesztené a munkáját, ugyanis nyugati bérszínvonal mellett nem lenne irántuk kereslet. (Kivéve azokat, akik a külföldi tulajdonú vállalatoknál a

nyugatival azonos minőségű munkát képesek végezni). Egy Európai Egyesült Államokban a kevésbé fejlett országokra tömeges csődök és magas munkanélküliség várna. Gondoljunk csak bele, milyen félelmeket keltett a minimálbér legutóbbi csekély emelése is (a következmények még nem látszanak világosan). Azt képzelni pedig, hogy egy Európai Egyesült Államok úgy működne, hogy a kevésbé fejlett országok akkora költségvetési támogatásokat kapnának, hogy pótolnák a fenti veszteségeket, több mint naivitás. Egyébként Görögország elhúzódó válsága pontosan a fent mondottakat szemlélteti: a viszonylag magas bérek és szociális juttatások – az euró bevezetésével együtt – csődbe juttatják a termelékenység és a gazdasági fejlettség alacsonyabb fokán álló országokat.

A kétsebességes integrációt nem akadályozhatjuk meg

Az integráció kétsebességessé válását viszont nem akadályozhatjuk meg. (Valójában az EU már ma is többsebességes – lásd az euró-övezetet vagy Schengent.) Az EU alapszerződésai – bizonyos feltételekkel – ma is lehetővé teszik az ún. „fokozott együttműködést”, ha legalább nyolc ország kíván szorosabb integrációt vagy előrelépést egy adott területen. A hasonló fejlettségi szinten álló gazdagabb országok ezt megtehetik – az euró-övezeten és a schengeni határokon túli lépésekre eddig nyilvánvalóan politikai okok miatt nem került sor.

Az egységes piac a négy „szabadsággal”

Valójában én nem tartom rossznak az egységes piacra és az annak működéséhez szükséges „négy szabadságra” alapozó koncepciót azon országok számára, melyek nem akarják, hogy nemzeti szuverenitásuk tovább csorbuljon. A britek azonban az egységes piac mellé csak három „szabadságot” akarnak, a munkaeő szabad áramlását nem – ez nekik probléma, de nekünk szerintem ez megfontolandó variáns.

A hatodik opció

Miközben a lengyel és a magyar kormányfő is tiltakozik a kétsebességes Európa ideája ellen, én úgy látom, hogy a visegrádiaknak inkább egy hatodik opciót kellene kidolgozniuk. Ennek lényege, hogy az európai átlagos fejlettségi szinttől elmaradó országoknak tegyék lehetővé iparuk és exportjuk támogatását; ideiglenes jelleggel, amíg a felzárkózás tart, és az elmaradás mértékétől függően. A modern világ gazdaság történetében szinte minden sikeres felzárkózás a belső piac védelmén, a hazai ipar és az export masszív támogatásán és a nemzeti valuta tartós leértékelésén alapult. Japán, majd Dél-Korea és a délkelet-ázsiai kistigrisek, később Kína példa erre. (Európában kivétel Finnország és Írország, de ők jellemzően nem a déli vagy keleti periféria országai.)

A zéró variáns

Azt a változatot, mellyel rosszindulatú liberálisok és szocialisták gyakran vádolják a kormányt, nevezetesen hogy ki akar lépni az EU-ból, és amelyet nem kevesen vallanak elvakult és tudatlan „magyarkodók”, én „zéró variánsnak” nevezném; nem a forgatókönyvek bevett nyelvén, mert ott a zéró változat a kiinduló helyzet, hanem annak tényleges értékére utalva. Korábban már írtam erről, hogy a valuta-konvertibilitás a XXI. század szabadsága. Magyarok tíz-, sőt százazrei keresnek külföldön boldogulást, egyetemisták ezrei tanulnak

külföldi egyetemeken, bármilyen nyugati termékhez hozzájuthatunk, bármilyen szolgáltatást korlátlanul megrendelhetünk. Ha kilépnénk az EU-ból, minderről le kellene mondani. A forint konvertibilitását a nyugati exportunk biztosítja, és a mezőgazdasági termékeink mellett –

bármennyire is kedvezőtlen ez – az a nyugati működő tőke, melynek bedolgozó „bérrabszolgái” vagyunk. A hazai tulajdonú iparnak ebben nem sok szerepe van. (Ez természetesen nem azt jelenti, hogy csak a bedolgozói rendszer mellett teremődik meg a konvertibilitás; a magasabb fokú ipari együttműködés nagyobb előnyökkel járna.) A viseigrádi együttműködés semmilyen értelemben nem pótolhatja a nyugati gazdasági kapcsolatokat, viszont politikai súlyt adhatna annak a törekvésnek, melyet hatodik változatnak neveztem.

Kiss Károly
közgazdász és társadalomkutató

(Megjelent a Magyar Nemzet 2017. március 21-i számában)

Adalék a zéró variánshoz:

(idézet A *dezintegráció közgazdaságtana* című, 2016. július 31-i Magyar Nemzet cikkemből)

„A kilépéssel egy uniós átlag alatti jövedelmű ország azt kockáztatná, hogy a kereskedelemben változatlanul hátrányokat szenvedne el, elvesztené az uniós támogatásokat (gondoljunk csak például az agrártámogatások hatalmas összegére), és megszűnne az útlevíl nélküli szabad mozgás lehetősége. Vajon tudnánk-e mindezt pótolni oly módon, hogy kilépve lehetőség nyílik a hazai ipar és gazdaság erőteljes támogatására? És mi lenne az exporttal? A nagy nemzetközi feldolgozóipari cégeknél (nálunk elsősorban az autógyártóknál) a leányvállalat és az anyacég között a közvetlen beszállítások és kereskedelem nagy volumene valósul meg. Ezek adják kivitelünk 4/5-ét, ezeken kívül szinte alig van magyar ipar. A közös/egységes piactól való eltávolodásunk – az újra megjelenő vámok miatt – csapást mérne rájuk, és nyilvánvalóan áttelepülnének „barátságosabb” országokba. Azaz: szinte alig maradna saját exporttermékünk, holott az EU aránya az exportunkban 77, az importunkban 66 százalék. A kilépés miatt ezek jelentősen mérséklődnének. Vajon milyen relációkkal tudnánk ezt helyettesíteni?”

„Kellő mennyiségű konvertibilis árualap híján a forint konvertibilitása csak nehezen és csak néhány évig lenne tartható. Most egy rendszer része vagyunk, mely ránk kényszeríti a konvertibilitást, hiszen hogyan tudnák másképpen kivinni a külföldi vállalatok a profitot? Továbbá: konvertibilitás nélkül hogyan lennének képesek forintot venni a pénzügyi befektetők? És hogyan váltanák vissza forint-betétjeiket nyugati valutákra? És hogyan vinnék ki az állampapírok kamatát?”

folyt. →→

**termékforgalom
országcsoportok szerint (%)**

	behozatal		kivitel	
	2010	2015	2010	2015
EU 27	67,8	76,5	77,4	79,2
nem EU	32,2	23,5	22,6	20,8
összesen	100,0	100,0	100,0	100,0
részletezés				
- EU 15	51,1	55,2	57,1	56,9
- EU 12 (új tagok)	16,7	21,3	20,3	22,3
- Ázsia	18,4	12,8	6,5	5,7
- Amerika	2,5	2,7	3,0	5,0

forrás: KSH STADAT, web

Néhány referencia:

Dobozi István: Amikor a kocsit kötik a lovak elé. Magyar Nemzet 2015. szept. 1:

Halmi Péter: Krízis és növekedés az Európai Unióban. Akadémiai Kiadó 2014.

Róna Péter: A Brexit és a négy szabadság. Magyar Nemzet 2016. szept. 13.

Stier Gábor: „Az EU egy születési rendellenesség!” [Václav Klaus véleménye] Magyar Nemzet 2016. okt. 6.

The Economist February 18th 2017. Not enough Europe.

Techet Péter: A szuverenitás csapdája. Magyar Nemzet 2017. febr. 19.

Ungár Péter: A szuverenitás védelmében. Magyar Nemzet, 2017. febr. 27.

Ungár Péter: Az ábránd-Európa halála. Magyar Nemzet 2016. júl. 30.

Az Európai Unióról és a visegrádi együttműködés esélyeiről írt cikkeim itt olvashatók:

<http://kisskaroly.x3.hu/europa.php>